

OLIMPIADA ȘCOLARĂ DE GEOGRAFIE
ETAPA JUDEȚEANĂ/A SECTOARELOR MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

3 martie 2026

CLASA a XI-a

- **Minden tétel kötelező. Hivatalból 10 pont jár.**
- **Tényleges munkaidő 3 óra.**

I. Tétel **(20 pont)**

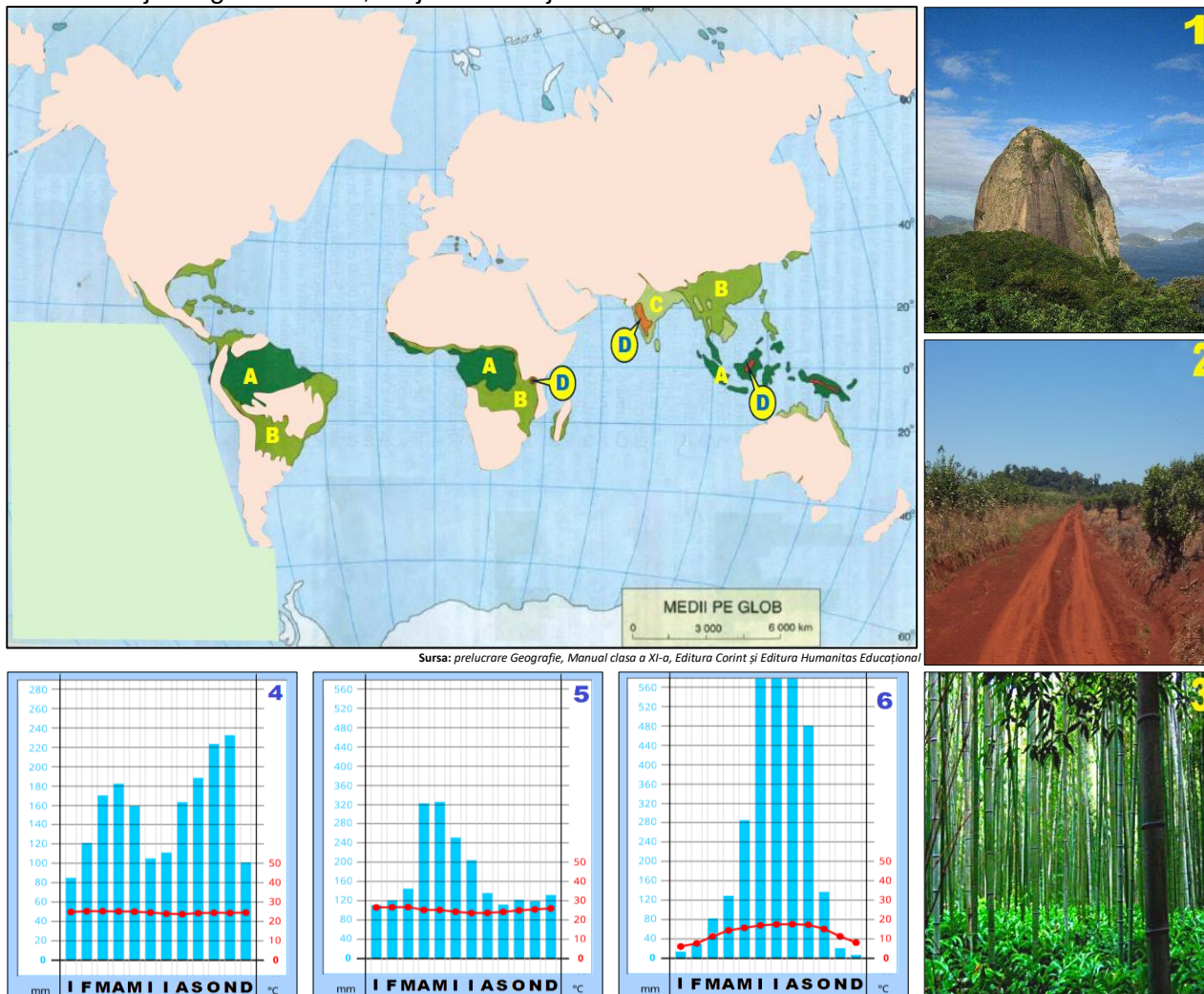
Írjátok a versenylapra a helyes válasz betűjelét az alábbi kijelentésekre vonatkozóan:

1. Az Atlanti-óceán vizei az Egyenlítő mentén, az amerikai kontinens felé melegebbek, mint az afrikai kontinens felé, köszönhetően:
a. az óceáni áramlatok terjedési irányának; **b.** az árapály megnyilvánulásának;
c. a korallzátonyok jelenlétének; **d.** mangrove növényzet jelenlétének.
2. A trópusi ciklonok által okozott pusztítások miatt „törékeny egyensúlyban” vannak:
a. a Gangesz és Brahmaputra deltája; **b.** Duna-delta és Volga-deltája;
c. Aral-tó és Bajkál-tó; **d.** Káspi-tenger és Fekete-tenger.
3. Az emberi beavatkozás egyik következménye a lejtőkön levő erdők irtásának:
a. az intenzív mezőgazdaság; **b.** a gyors ütemű erózió;
c. a természeti katasztrófák; **d.** a túllegeltetés.
4. Ez a környezet fizikai, biológiai és antropogén elemeinek dinamikus kölcsönhatásának eredménye és kiemeli annak minőségi aspektusát:
a. biocönózis; **b.** biotóp; **c.** ökoszisztéma; **d.** földrajzi táj.
5. A Csád-tó felületének jelentős, 2/5-ös csökkenését okozza:
a. tűzvészek; **b.** erdőirtás; **c.** elsivatagosodás; **d.** szennyezés.
6. A prériket és a pampákat regionális és helyi szinten ilyen sztyeppének nevezik:
a. gabonafélés; **b.** magasfűvű; **c.** közepes fűvű; **d.** rövidfűvű.
7. A közép-amerikai hegyvidéki régiót, ahol lombhullató erdők és kávéültetvények találhatók, így nevezik:
a. Paramos; **b.** Tierra caliente; **c.** Tierra fria; **d.** Tierra templada.
8. A globalizációs folyamat egyik pozitív ismérve:
a. a növekvő jövedelmi egyenlőtlenség; **b.** a bizonytalan munkaszerződések;
c. a veszteséges iparágak bezárása; **d.** az ökológiai katasztrófák.
9. Céljuk a sivatagok terjedésének megakadályozása és olyan mikroklíma létrehozása, amely lehetővé teszi a mezőgazdasági növények termesztését:
a. zöld gátak létrehozása; **b.** emberi települések építése;
c. a talaj vízkészleteinek csökkentése; **d.** erdők kivágása hasznosítási célokra.
10. Azok a kapcsolatok, amelyekben az egyik faj egyedei kihasználják a másik faj egyedeit, hogy közösen fogyasszák a táplálékforrást, a következő kapcsolatok egyike:
a. kommenzalizmus; **b.** verseny; **c.** együttműködés; **d.** rivalizálás

II. Tétel

(25 pont)

A földrajzi környezet az a tér, ahol a hat alrendszer összefonódik és kölcsönhatásba lép egymással – a domborzat, az éghajlat, a víz, a növények és állatok, a talaj, valamint az emberek és azok sajátos tevékenységei. Elemeztétek a térképet, a 1–3 számokkal jelölt kísérő képeket és az alábbi, 4–6 számokkal jelölt grafikonokat, majd válaszoljatok a következő kérdésekre:

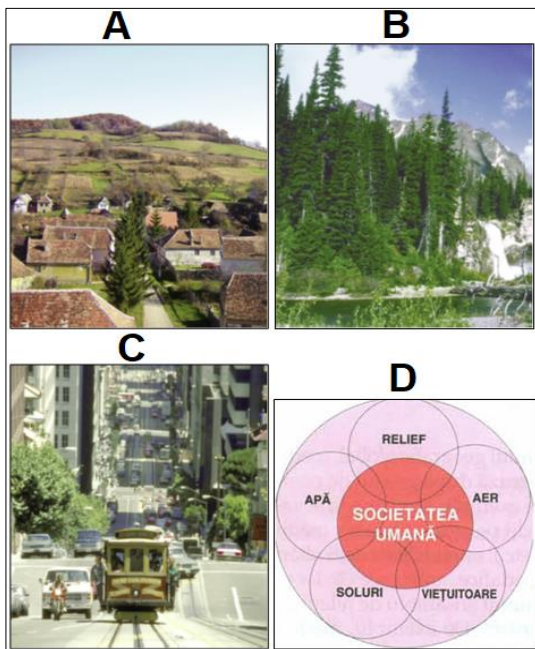
- Írjátok le az A-tól D-ig betűkkel jelölt földrajzi környezetek nevét!
- Társítsátok az A-tól C-ig betűkkel jelölt földrajzi környezeteket a 4-től 6-ig számokkal jelölt éghajlati diagramokkal!
- Az 1-es számmal jelölt kép egy domborzati formát ábrázol. Írjátok le:
 - a nevét és az alkotó kőzet típusát;
 - az a) pontban azonosított földrajzi környezetek egyikével való megfelelését;
 - ennek kialakulási módját.
- A 2-es képpel kapcsolatban, írjátok le:
 - a képen látható talajtakaró nevét;
 - az a) pontban meghatározott földrajzi környezetek egyikével való megfelelését;
 - az azonosított talajréteg termékenységének csökkenésének okát.
- A 3-as számú képpel kapcsolatban:
 - Írjátok le az uralkodó fafajta nevét;
 - Írjátok le az a) pontban meghatározott földrajzi környezetek egyikével való megfelelését;
 - magyarázzátok meg az éghajlati viszonyok/elemek szezonális változásainak okát.
- Mutassatok be egy okot, miért szállítanak az A és B betűkkel jelölt földrajzi területeken található folyók sok oldott és lebegő iszapot, de szinte egyáltalán nem tartalmaznak durva hordalékot.
- Magyarázzátok meg a csapadék magas mennyiségi értékeit és azok napi jellegét a térképen A betűvel jelölt földrajzi területen.

III. Tétel

(18 pont)

A környezet fogalmának meghatározását különböző és összetett módon értelmezték, de minden értelmezés a Földön az életet létrehozó és fenntartó környezetre, az emberek és általában a társadalom fejlődésének és életének környezetére korlátozódott, különös hangsúlyt fektetve a jelenlegi környezetre, amelyet az emberek mélyrehatóan átalakítottak.

Elemezzétek az alábbi képeket és válaszoljatok a következő kérdésekre:

- magyarázzátok meg, fejlődésének szempontjából, a földrajzi környezet és a környezet fogalmának kapcsolatát, amint azt a **D** betűvel jelölt vázlat kiemeli;
- írjatok egy, a környezetre gyakran használt szinonimát;
- írjátok le az **A**, **B** és **C** betűkkel jelölt képeken látható földrajzi környezet fejlődésének/változásának mindegyik szakaszának a nevét;
- rendezétek sorba az emberi beavatkozás eredményeként a földrajzi környezet fejlődésének szakaszait az **A**, **B** és **C** betűkkel jelölt képek alapján;
- elemezzétek az **A**, **B** és **C** betűkkel jelölt képeken látható földrajzi környezet minden szakaszát/változását az összetevői közötti kapcsolatok alakulásának szempontjából;
- A **c)** pontban azonosított földrajzi környezet minden szakaszára/változására adjatok egy-egy jellegzetes példát földrajzi területekre/régiókra/területekre.

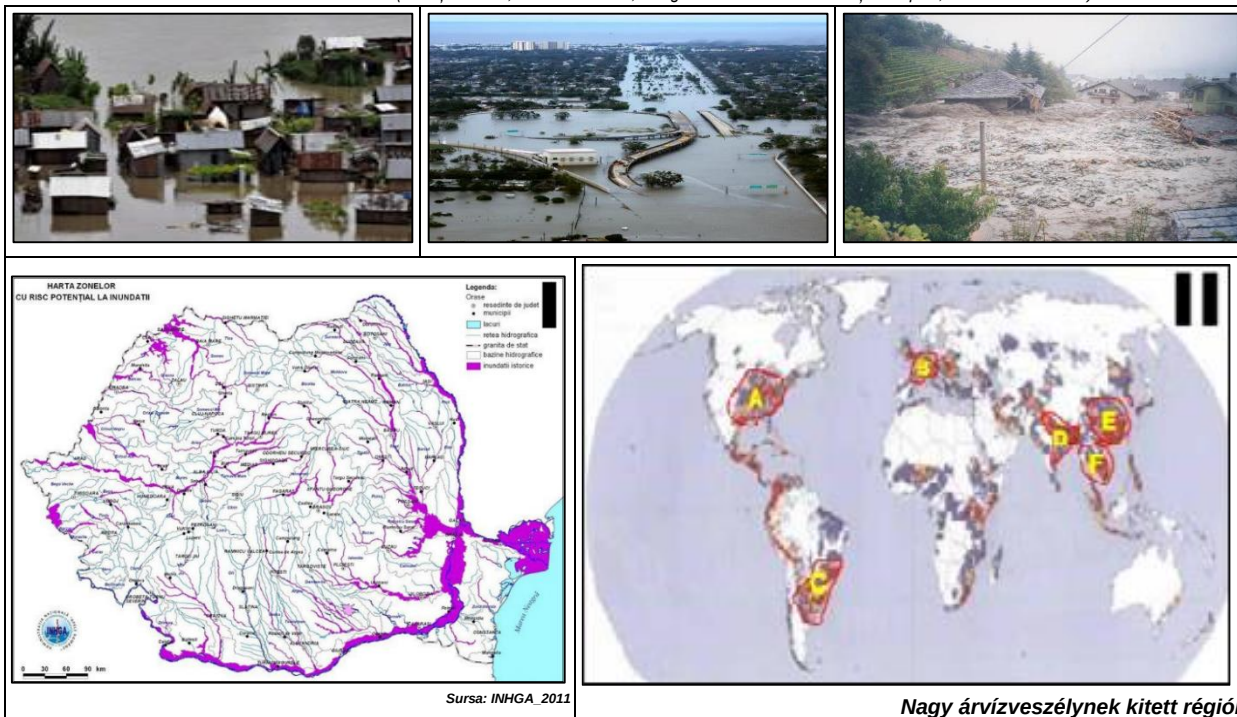
IV. Tétel

(12 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

Az árvizek a Földön a legelterjedtebb veszélyforrások, amelyek számos emberéletet követelnek és hatalmas anyagi károkat okoznak, mivel a kiterjedt vízrajzi hálózat mindig is vonzó volt az emberi települések számára. Évente világszerte több mint 20.000 áldozatot regisztrálnak és 100 millió ember érintett különböző mértékben ezekben a jelenségekben.

(Dănuț Tanislav, Andra Costache, Geografia hazardelor naturale și antropice, Editura Transversal)

A fenti képek és a szövegben szereplő információk alapján, írjátok le/nevezzetek meg:

1. három természetes okot, amely árvízhez vezet;
2. két antropogén okot, amelyek meghatározzák/fokozzák az árvizek előfordulását;
3. két negatív hatást a társadalmi vagy gazdasági kategóriákból, amelyet az árvizek okozhatnak;
4. bármely két fejlesztési munkálatot, amelyeket az árvíz okainak csökkentése érdekében végeznek/végezhetnek;
5. az I-es térképről két folyó/folyam nevét a kijelöltek közül;
6. a II-es térképen A betűvel jelölt régióban keletkező árvíz egy okát.

V. Tétel

(15 pont)

Olvassátok el figyelmesen a szöveget és válaszoljatok az alábbi kérdésekre:

A természetvédelem és a környezetvédelem legjobb gyakorlatai a védett területekhez kapcsolódnak. Az IUCN hat kategóriát hozott létre a védett területek számára és minden államnak szabad kezét engedett ezeknek a területeknek az elhatárolásában.

(Földrajz tankönyv, Economica Preuniversitaria Kiadó)

Az IUCN által létrehozott, nemzeti védett területekre vonatkozó 6 védelmi kategória mellett léteznek más, különböző országok által javasolt és az IUCN-től eltérő nemzetközi szervezetek által létrehozott listákra felvett rezervátumkategóriák is, amelyek kezelése azoknak az országoknak a felelőssége, amelyek területén találhatók.

A bioszféra rezervátumok olyan védett területek, amelyek a világ főbb ökoszisztémáit képviselik és ötvözik a természetvédelmet a fenntartható fejlődéssel, mintamodellként szolgálnak a fejlődéshez bizonyos környezetekben és saját, különböző intenzitású kezelési zónákkal rendelkeznek. A bioszféra rezervátumok céljai széles körűek, mindegyikük megfeleltethető egy másik IUCN osztályozási kategóriának.

(Marcian Bleahu, Ariile protejate și protecția naturii, Editura Paideia, 2019, p.178)

Írjátok le/Nevezzétek meg:

1. a Természetvédelmi Világszövetség (IUCN) által létrehozott, a környezet védelmével, megőrzésével és megóvásával kapcsolatos hat védett területi kategóriát;
2. a bioszféra-rezervátumok globális hálózata létrehozásának/kijelölésének alapját képező nemzetközi szervezet és program nevét;
3. három javasolt és jóváhagyott védett területet, amely bioszféra-rezervátum lett Romániában;
4. a bioszféra-rezervátumok három jellegzetes övezetét (zónáját) és az egyes övezetekre vonatkozó konkrét kezelési célokat.